

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2028

Kunnanhallitus 17.11.2025 § 285

272/02.02.01/2025

Kuntalain (410/2015) § 110 mukaan:

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määrääjassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. (21.5.2021/419)

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Kunnanhallitus antoi kokouksessaan 25.8.2025 talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026-2028 laadintaohjeet ja kokouksessaan 8.9.2025 osastokohtaiset toimintakateraamit.

Kunnanhallitus antoi toimitielimille ulkoisen toimintakateraamin seuraavasti:

- Kunnanhallitus: -10 782 t€
- Tarkastuslautakunta: -40 t€
- Kasvatus- ja koulutuslautakunta: -29 305 t€
- Tekninen lautakunta: -8 504 t€

Lisäksi kunnanhallitus päätti, että mikäli sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen ei toteudu sen mukaisesti kuin raamin antamisen hetkellä oletettiin, teknisen osaston toimintakateraamia pienennetään vastaavalla summalla. Kiinteistöjen purkamisesta linjattaessa osoitetaan tarvittavat määrärahat tekniselle osastolle.

Tekninen lautakunta, tarkastuslautakunta sekä kasvatus- ja koulutuslautakunta käsitelivät omat talousarvioehdotuksensa vuodelle 2026 kokouksissaan 28. ja 29.10.2025.

Lautakuntien talousarvioesitykset kunnanhallitukselle ovat seuraavat:

- Tarkastuslautakunta: -40 t€
- Kasvatus- ja koulutuslautakunta: -29 355 t€
- Tekninen lautakunta: -8 450 t€

Teknisen lautakunnan talousarvioesityksen poikkeamiseen annetusta raamista vaikuttivat sote-kiinteistöistä arvioitavien vuokratulojen määrä sekä kiinteistöjen purkamiseen esitetyt määrärahat.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talousarvioesityksen poikkeamiseen annetusta raamista vaikuttaa varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimen perustaminen.

Kunnanhallituksen oma talousarvio esitys on -10 693 t€, alittaen annetun raamin 89 000 eurolla. Raamin alittamiseen vaikuttaa olennaiselta osin säästöt henkilöstökustannuksissa.

Raamin asettamisen jälkeen kunnanvaltuusto on kaksi kertaa kokoontunut (valtuustoseminaari ja valtuuston iltakoulu) käsittelemään talousarviota 2026.

Kunnan verotuloprosentti vuodelle 2026 on 8,80 %.

Verotulojen arvioidaan kasvavan vuoden 2025 talousarvioon nähden 6,5 %.

Verotulokehitys on kuluvana vuonna jäänyt ennakoitua heikommaksi talouden vaikean suhdannetilanteen sekä verotilityksiä alentavien aikaisempia vuosia koskevien oikaisujen myötä.

Valtionosuuksien arvioidaan pienenevän 0,5 milj. eurolla eli -2,3 % muutettuun talousarvioon nähden. Valtionosuuksien arvio vuodelle 2026 on lähes 17,1 milj. euroa.

Verotuloja ja valtionosuuksia arvioidaan kertyvän kokonaisuutena 54,3 milj. euroa, kun vuoden 2025 talousarviossa määrä on 52,4 milj. euroa.

Kunnan nettomenot vuodelle 2026 ovat 48,2 milj. euroa. Nettomenot kasvavat noin 1,7 miljoonaa euroa, 3,6 %. Merkittävimmät panostukset kohdistuvat perusopetukseen kohdistuviin lakisääteisiin uusiin velvoitteisiin ja palkankorotuksiin. Tilikauden alijäämän arvioidaan olevan noin -0,7 miljoonaa euroa. Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026–2028 muodostuvat kokonaisuudessaan lievästi alijäämäisiksi, mutta kumulatiivisen ylijäämän arvioidaan olevan taloussuunnittelukauden lopussa 15,3 miljoonaa euroa.

Sote- ja pelastustoimen kiinteistöt tulee yhtiöittää vuoden 2026 alusta voimassa olevan lainsäädännön mukaan. Yhtiöittämisvelvoite perustuu kilpailuneutraaliteettivaatimukseen. Kunnan toimiessa markkinoilla, sen tulee toimia samoin pelisäännöin kuin markkinoilla toimiva yksityinen toimija. Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen valmistelu on käynnissä talousarvion käsittelyn aikana. Vuoden 2026 talousarviossa on huomioitu kunnan omistamien sote-kiinteistöjen vuokratulot kyseiselle vuodelle. Kun vuokraneuvottelut hyvinvointialueen kanssa on saatu päätökseen ja yhtiöittämisen toteutustapa on varmistunut, tullaan vuokratuloja sekä kiinteistöjen hoitokuluja tarkistamaan tarvittaessa talousarviomuutoksilla.

Vuodelle 2026 kohdistuu 4,8 milj. euron nettoinvestointitarpeet, jotka painottuvat pääosin talonrakentamiseen, kunnallistekniikkaan ja vesihuoltoon. Talonrakennusinvestoinneissa varaudutaan

välttämättömiin peruskorjausinvestointeihin, Onttolan uuden liikuntahallin suunnitteluun ja Paiholan päiväkodin korvaavan kohteen suunnitteluun. Kuntatekniikassa varaudutaan erilaisiin tie- ja vesihuoltohankkeisiin, Lehmon uuteen tekonurmikenttään, uuden latusillan rakentamiseen sekä ampumahiihtostadionin valaistuksen uudistuksen loppuun saattamiseen. Koko taloussuunnitelmakauden investointien arvioidaan olevan noin 18,5 miljoonaa euroa, joista talonrakennusinvestointien osuus on 11,9 milj. euroa ja kunnallistekniikan sekä vesilaitoksen osuus 5,3 milj. euroa.

Lainakannan arvioidaan laskevan hieman taloussuunnitelmakaudella. Vuoden 2025 lopussa pitkäaikaisen korollisen lainan määrän arvioidaan olevan 56,2 miljoonaa euroa. Taloussuunnittelukauden lopussa pitkäaikaisen korollisen lainan määrän arvioidaan olevan 54,9 miljoonaa euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa otetaan vuonna 2026 enintään 6,0 miljoonaa euroa. Lainakannan voimakas kasvaminen viime vuosina pitää sisällään korkoriskiä tuleville vuosille. Vuonna 2024 ulkoiset korkokulut olivat 1,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2026 korkokulujen arvioidaan olevan 1,2 miljoonaa euroa.

Kokouksessa ovat läsnä kasvatus- ja koulutusjohtaja sekä tekninen johtaja esittelemässä talousarviota omien toimielimiensä osalta. Kunnanhallitus jatkaa talousarvion käsittelyä seuraavassa kokouksessaan 1.12.2025.

Oheismateriaali:

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2028

Lisätietoja: talousjohtaja Minna Kuusela-Hurskainen p. 050 302 8003

Kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää aloittaa talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026-2028 käsittelyn.

Päätös:

Kunnanhallitus päätti aloittaa talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026-2028 käsittelyn.

Merkintä: Henkilöstöpäällikkö Sari Ahokas, tekninen johtaja Tommi Hirvonen ja kasvatus- ja koulutusjohtaja Leila Kurki olivat paikalla asian käsittelyn aikana, mutta eivät osallistuneet päätöksentekoon.

Merkintä: Tero Savolainen oli poissa asian käsittelyn aikana klo 17:51-17:54, mutta osallistui päätöksentekoon.